

[Udenrigsministeren.]

mange problemer tilbage. Spørgsmålet om en garanti for de lande, der giver afkald på erhvervelse af nukleare våben, er et af dem. Dette spørgsmål bør imidlertid efter regeringens opfattelse ikke forsinke spredningsaftalen, men finde sin løsning på anden måde.

Det er regeringens overbevisning, at en ikke-spredningsaftale, således som de foreliggende udkast er udformet, ikke vil lægge hindringer i vejen for den fredelige udnyttelse af atomenergien, men tværtimod give mulighed for, at flere ressourcer kan udnyttes til atomenergiens fredelige anvendelse i menneskehedens tjeneste. Det er endelig den danske regerings håb, at der også vedrørende kontrolproblemet må kunne findes en løsning, der tilgodeser alle berettigede hensyn og styrker en aftale mest muligt.

En gennemførelse af et spredningsforbud må have højeste prioritet. Det vil derfor være i verdensfredens interesse, at alle stater undlader at komplicere eller umuliggøre sagen ved krav om samtidig løsning af nedrustningsspørgsmål, der ikke er uløseligt forbundet med selve spredningsforbudet.

Under omtalen af nedrustningsspørgsmålene vil jeg gerne nævne det i statsministerens tale under FNs generaldebat omtalte danske forslag om at lade FNs generalsekretær foretage en rundspørge til alle FNs medlemslande om deres syn på muligheden for at etablere et system af gensidig underretning gennem FN om internationale våbenoverførsler.

Endelig vil jeg gerne fremhæve værdien af de kontakter, vi først og fremmest gennem regeringens nedrustningsudvalg opretholder med Norge og Sverige.

Inden jeg afslutter omtalen af FN, skal jeg gøre nogle ganske korte bemærkninger om det sydlige Afrika.

I en lidt større sammenhæng må vi betragte de forskellige problemer i dette område som forskellige sider af ét større problem, nemlig en hvid mindretalsbefolknings forsøg på nu og for alle tider at forankre sit herredømme over den afrikanske flertalsbefolkning.

Jeg skal ikke gå ind på sagens enkelte sider — apartheidspørgsmålet i Sydafrika,

Sydvestafrikasagen, Rhodesia og de portugisiske områder. Jeg skal kun gentage regeringens politik i det for hele området centrale spørgsmål om situationen i Sydafrika: det er vor opfattelse, at denne situation frembyder en trussel mod international fred og sikkerhed, og det er derfor vort ønske, at sikkerhedsrådet, når fornøden tilslutning er til stede, skal slå dette fast og træffe de foranstaltninger, som pagten foreskriver for en sådan situation.

De øvrige problemer i det sydlige Afrika har ikke hidtil udviklet sig på en sådan måde, at vi har fundet det påkrævet at anbefale, at pagtens strengeste bestemmelser nu tages i anvendelse. Men den sikkerhedspolitiske betragtning, som ligger i vor stilling til apartheidspørgsmålet, gør sig for så vidt gældende på det samlede område.

Situationen i det sydlige Afrika afføder en spænding på det afrikanske kontinent, og de vestlige lande kan ikke gøre sig håb om at få et sundt og frugtbart forhold til de frie afrikanske stater, før problemerne i det sydlige Afrika er løst.

Hertil kommer, at problemet — i en verden med spændinger mellem øst og vest — til enhver tid kan blive grebet som et anvendeligt udgangspunkt for at skabe en uro, som kan udvikle sig til en verdenskonflikt.

Som tiden går, og intet sker, styrkes de vestlige landes bånd — gennem investeringer, emigration og på anden måde — til det sydlige Afrika. Den vestlige verden kan blive således fanget i dette favntag; at den uden selv at ville det kan blive tvunget til at engagere sig med det hvide herrefolk og imod det undertrykte Afrika. Heri ligger måske sagens uhyggeligste fare.

Det kan ikke berøre denne principielle indstilling, at vi også må erkende, at denne sag som så mange andre først og fremmest er afhængig af stormagterne. En aktion i FN, som Sydafrikas store handelspartnere ikke vil deltage i, kan ikke blive effektiv og vil intet formål have.

Den afgørende stilling, som USA og Sovjetunionen siden den sidste krig har fået i verdenspolitikken, er naturligvis en direkte følge af deres overvældende forspring foran alle andre lande i militær styrke og specielt deres potentielle i kernevåben samt den rela-